

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання індивідуальних завдань (рефератів)
з навчальної дисципліни «Структурна лінгвістика»
для студентів денної та заочної форми навчання
за спеціальністю «Філологія»**

Затверджено редакційно-
видавничою радою університету,
протокол № 1 від 13.02.2025 р.

Харків
НТУ «ХПІ»
2025

Методичні вказівки до виконання індивідуальних завдань (рефератів) з навчальної дисципліни «Структурна лінгвістика» для студентів денної та заочної форми навчання за спеціальністю «Філологія» / уклад. Є. В. Купріянов, Н. С. Угольнікова, О. М. Юрченко. – Харків: НТУ «ХПІ». – 25 с.

Укладачі Є. В. Купріянов, Н. С. Угольнікова, О. М. Юрченко

Рецензент доц. *Н.М. Акон'яни*

Кафедра інтелектуальних комп'ютерних систем

ВСТУП

Формою індивідуального завдання є реферат, що являє собою доповідь із наукової проблеми в межах обраної теми. Зміст реферату має включати аналіз літературних джерел із обраної теми, визначення стану опрацьованості проблеми, систематизація отриманої інформації, вироблення висновків щодо перспектив подальших досліджень наукової проблеми. У своєму рефераті студент має продемонструвати чітке уявлення про аналізовану проблему, вміння подавати матеріал з відповідними поясненнями, висловлювати власне бачення проблеми та шляхів її розв'язання.

Реферат є заключним етапом вивчення дисципліни «Структурна лінгвістика» і дає можливість судити про ступінь засвоєння студентами теоретичного курсу та можливості застосування ними отриманих знань для їх узагальнення з обраної теми. Реферат є невід'ємною частиною навчального процесу. Досвід і знання, отримані студентами на цьому етапі навчання, можуть бути використані у подальшому для підготовки курсових та дипломних проектів.

Методичні вказівки призначені для надання студентам рекомендацій щодо підготовки та оформлення рефератів під час засвоєння курсу «Структурна лінгвістика» на кафедрі інтелектуальних комп'ютерних систем Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

Під час підготовки методичних вказівок використано і враховано вимоги нормативних документів, розроблених методичною радою Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»:

– Наказ НТУ «ХПІ» №119ОД від 07.05.22 про Порядок організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання в Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут».

– Положення про критерії та систему оцінювання знань та вмінь і про рейтинг здобувачів вищої освіти (2024).

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Мета написання реферату

Реферат є найважливішим елементом самостійної роботи студентів. Головна мета наукового реферату – розвинути навички добору, аналізу та репрезентації досліджуваного матеріалу, а також вміння опрацьовувати джерела і фактичний матеріал, робити на основі їх вивчення висновки та узагальнення.

Студент має продемонструвати своє вміння самостійно викласти проблему, виявити найбільш пріоритетні питання, застосувати деякі елементи дослідження та чітко показати результати дослідження під час підготовки наукового реферату.

Реферат має бути поданий в електронній та/або роздрукованій формі науковому керівникові у чітко визначений термін. Проблематика може бути використана в усному виступі на практичному занятті зі структурної лінгвістики.

Реферат не може бути виключно компіляцією і складатися з фрагментів різних статей і книг. Він має:

- 1) бути самостійною завершеною аналітичною працею у межах обраної наукової теми;
- 2) містити факти і дані, що наочно розкривають певну лінгвістичну проблему;
- 3) давати огляд теоретичної літератури, матеріалів попередніх досліджень, у яких розглядалися аналогічні проблеми;
- 4) демонструвати авторське бачення проблеми та можливі шляхи її розв'язання.

Наведеним вище вимогам має підпорядковуватися структура наукового реферату, її мета, завдання і висновки.

Реферат є заключним етапом засвоєння курсу «Структурна лінгвістика». Він дає змогу судити про ступінь засвоєння зазначеного курсу і про його можливість застосування отриманих знань для їх узагальнення з обраної теми.

1.2. Обов'язки наукового керівника

Науковий керівник під час підготовки студентами реферату має надавати їм консультації, що стосуються:

- проблематики пропонованої теми наукового реферату;
- принципів роботи з теоретичною літературою, методики аналізу лінгвістичного матеріалу та формулювання певних положень роботи;
- укладання відповідної структури та орієнтовного змісту реферату.

На етапі підготовки реферату науковий керівник радить, як приступити до розгляду теми, коригує план роботи і надає допомогу в підборі літератури, джерел отримання інформації, а також визначенні періоду, за який доцільно зібрати інформацію.

У процесі виконання роботи науковий керівник дає рекомендації щодо збору фактичного матеріалу, методики його аналізу, систематизації, обробки і використання в роботі. На цьому етапі керівник виступає як опонент, вказуючи студенту на недоліки аргументації, композиції, стилю і пропонує способи їх усунення.

1.3. Обов'язки студента

Студент має:

- 1) дотримуватися вимог цих указівок щодо підготовки та оформлення реферату;
- 2) подавати науковому керівникові реферат на перевірку у встановлений термін;
- 3) ретельно збирати та аналізувати лінгвістичний матеріал, чітко висловлювати свій підхід до розв'язання обраної проблеми;
- 4) інформувати наукового керівника про хід виконання протягом семестру.

2. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТУ

2.1. Етапи виконання реферату

Підготовка та написання рефератів здійснюється у весінньому семестрі на другому році навчання. Основні етапи виконання реферату наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1. – Етапи виконання реферату

Етап	Найменування	Термін виконання
1.	Вибір теми. Повідомлення студентами про обрані теми	тиждень
2.	Підбір та аналіз друкованих і електронних видань за темою наукового реферату. Формулювання мети і завдань дослідження	два тижні
3.	Складання плану роботи та визначення методики дослідження	тиждень
4.	Збір та аналіз фактологічного матеріалу, формулювання відповідних гіпотез	три тижні
5.	Написання тексту роботи. Побудова логічної структури викладення матеріалу дослідження.	три тижні
6.	Подання керівникові для перевірки роботи, у тому числі на плагіат	три тижні
7.	Подання керівникові остаточного варіанта реферату	тиждень

2.2. Вибір теми реферату

Вибір теми є початком праці над рефератом. Студент має відповідально ставитися до вибору теми. Тематика робіт подана в додатку 1 методичних вказівок. Проте студент може, за погодженням із науковим керівником, переформулювати або запропонувати власну тему, яка повинна відповідати лінгвістичній проблематиці, в межах якої виконується робота.

Не допускається вибір однієї теми кількома студентами. У цьому зв'язку вони мають погодити між собою, яку тему братимуть на опрацювання. У разі кількох академічних груп в одному потоці дозволяється вибір тієї самої теми кількома студентами, але за умови, що кожен із них навчається в різних групах.

Студенти мають у встановлений термін подати керівникові перелік тем, які вони вибрали для опрацювання. Після подання зазначеного переліку зміна або переформулювання теми забороняється.

2.3. Складання плану реферату

На основі попереднього ознайомлення з літературою та матеріалом дослідження студент має скласти орієнтовний план реферату. Зазвичай його змістова структура складається зі вступу, двох розділів та висновків.

У процесі складання плану слід визначити основні розділи реферату та приблизне коло питань, які будуть в них розглянуті. Самі питання можуть не вказуватися в змісті, але на початковому етапі вони використовуються для складання докладного плану, за яким і пишеться реферат.

План реферату повинен відображати основну ідею роботи, розкривати її зміст і структуру. В ньому мають бути виокремлені найбільш актуальні питання теми.

2.4. Підбір та аналіз теоретичної літератури

Підбір друкованих та електронних видань здійснюється відповідно до мети і завдань дослідження. З огляду на це, варто не лише дотримуватися рекомендацій наукового керівника, але також самостійно здійснювати пошук матеріалів, доступних у мережі Інтернет (наприклад, репозитарії, електронні бібліотеки, наукові портали). Рекомендується створювати окремий перелік літератури з усіма вихідними даними.

На етапі опрацювання теоретичної літератури студент ознайомлюється із ступенем опрацювання обраної ним лінгвістичної проблематики, останніми напрацюваннями, поглядами вчених на її розв'язання, а також визначає коло питань, які залишилися поза увагою дослідників, та можливі шляхи їхнього

розв'язання. Для кожного аналізованого джерела рекомендується створити електронний конспект, який містить назву джерела з усіма його вихідними даними. Після цього створюється таблиця з двох стовпчиків: перший містить номер сторінки, а другий – текстовий фрагмент, що містить основні положення, ідеї та підходи вчених до розв'язання тих чи інших лінгвістичних проблем. Створені у такий спосіб електронні конспекти сприяють кращій систематизації матеріалу та формуванню уявлення про ступінь опрацювання аналізованої лінгвістичної проблеми.

Конспекти можна використовувати у написанні оглядового розділу. Разом із цим, не слід допускати дослівного переписування прочитаної літератури. Виклад має вестися самостійно, своїми словами і свідчити про те, що студент розібрався в суті питань, що розглядаються, має власний погляд і вміє викласти його так, щоб було зрозуміло іншим. Це не виключає можливості цитування, кожна цитата повинна оформлятися належним чином.

Працюючи з літературними джерелами, студент має зважати на те, що в них можуть не збігатися, а іноді навіть бути протилежними точки зору з тієї самої проблеми. В цьому випадку студент має висловити в роботі, яку саме точку зору він вважає найбільш близькою і обґрунтувати цей висновок.

2.5. Збір та аналіз фактологічного матеріалу

Аналіз фактологічного матеріалу слід проводити в певній послідовності. Перш за все, збір та аналіз матеріалу дослідження має відповідати меті та завданню наукового реферату. Фактичний матеріал має відображати сутність аналізованої проблеми та підтверджувати сформульовані гіпотези. Основними джерелами лінгвістичного матеріалу є:

– *лексикографічні джерела*: словники різного типу, у тому числі загальномовні та спеціальні;

– *нормативна документація*: стандарти, енциклопедії, довідники та підручники;

– *аутентичні тексти* (корпуси текстів), у яких наочним чином відображається реалізація мовними одиницями своїх характеристик (структурних, семантичних).

Залежно від мети і завдань дослідження можуть бути використані один або кілька методів отримання лінгвістичних фактів із практичних джерел, зокрема: описовий, спостереження, зіставний, моделювання та інші.

Описовий метод має на меті дати точний і повний опис мовних одиниць. Суть методу полягає в інвентаризації та систематизації мовних одиниць. В описовому методі розрізняють такі етапи: 1) виокремлення одиниць аналізу; 2) членування виділених одиниць та визначення їх диференційних ознак; 3) класифікація й інтерпретація виокремлених одиниць.

Спостереження є цілеспрямованим сприйняттям, зумовленим завданням пізнавальної діяльності, головною умовою якого є максимальна об'єктивність, що контролюється шляхом повторного спостереження або застосування інших методів. Метою цього методу є виявлення певних закономірностей утворення та функціонування одиниць мови.

Зіставний метод використовується з метою вияву спільних та відмінних рис двох або кількох явищ, розбіжностей між ними за певними параметрами.

Моделювання є сукупністю способів ідеалізації й абстрагування, аналізу й синтезу з метою мисленнєвого й формалізованого (спрощеного) представлення об'єктів (оригіналів) дослідження й вивчення на підставі цього представлення відповідних явищ, ознак, процесів, зв'язків, установлення закономірностей існування й функціонування об'єктів. Моделювання застосовується за умови неможливості чи ускладненості дослідження оригіналів у природному середовищі для визначення їхніх характеристик, оптимізації управління й користування об'єктами для перевірки гіпотез тощо.

3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ

3.1. Обсяг реферату

Загальний обсяг реферату повинен становити приблизно 15–20 сторінок, набраних на комп'ютері 14 шрифтом Times New Roman з полуторним інтервалом між рядками (разом із титульним аркушем, змістом та списком джерел інформації). Обсяг першого (оглядового) розділу не має перевищувати 8–10 сторінок. Вступна частина реферату має бути не більше однієї сторінки.

3.2. Структура та зміст реферату

Реферат має включати такі елементи: 1) титульний аркуш; 2) план (зміст); 3) вступ; 4) основну частину; 5) висновки; 6) перелік літератури; 7) перелік практичних джерел (за необхідності).

Титульний аркуш і зміст виконуються на двох перших аркушах роботи. Зразок оформлення титульного аркуша подано в додатку 2. Зміст створюється автоматично засобами MS Word.

У *вступі* мають бути відображені такі елементи:

- актуальність пропонованої теми, її особливості, значущість для сучасної лінгвістики;
- постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- короткий огляд останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання аналізованої проблеми
- виокремлення невирішених раніше питань, котрим присвячується реферат;
- формулювання мети дослідження;
- визначення об'єкту та предмету дослідження;
- перелік методів, що використовує автор для досягнення мети.

Актуальність визначається як важливість і пріоритетність обраної теми дослідження серед інших тем. Вона повинна підтверджуватися положеннями, що свідчать на користь наукової та практичної значущості вирішення проблем і питань, досліджуваних в роботі. Необхідно пояснити, чому саме ця обрана тема

являє інтерес для студента. Приклад формулювання: *Незважаючи на велику кількість досліджень в аналізованій галузі, досі не було сформульовано універсальну формалізовану модель, спроможну відіграти роль концептуальної бази моделювання морфологічних підсистем для класу мов із флективним компонентом у словозміні. Власне, це й обрано основною проблемою нашого дослідження, що визначає його актуальність як у загальному, так і у прикладному аспектах.*

Постановка проблеми – початок будь-якого дослідження. Наприклад, якщо тема дослідження «Англійська система дієслівної словозміни», то загальна постановка обраної проблеми може мати такий вигляд: *Центральними об'єктами опису природномовного тексту є одиниці лексичного рівня мови, тобто слова. Тому невід'ємним компонентом кожної системи опрацювання природної мови є підсистема морфологічного аналізу, яка розв'язує завдання виявлення та граматичної ідентифікації лексичних одиниць тексту. Для мов із розвиненою словозміною завдання граматичної ідентифікації (визначення канонічної форми слова та отримання повного набору його словоформ) є складним та працемістким процесом і вимагає автоматизації словозмінних процесів. Для цього потрібно вирішити питання формального представлення процесів лексемної парадигматизації та лематизації словоформ.*

Короткий огляд останніх досліджень – коло питань, які розглядали вчені у межах обраного дослідження. Наприклад: *Протягом останніх десятиліть розроблено чимало систем морфологічного аналізу, синтезу і лематизації для української, французької, німецької та інших мов світу, які орієнтуються на граматичну специфіку відповідної мови. Слід згадати праці Г. Г. Белоногова, А. Ф. Гельбуха, С. А. Старостіна, А. В. Сокирко, І. В. Шевченка, К. В. Широкова на інші.*

Мета роботи – це обґрунтоване уявлення про загальні результати наукового пошуку. В ній формулюється загальний задум дослідження. Мета повинна бути визначена чітко та лаконічно. Формулювання мети починається з таких слів: «розробити...», «встановити...», «обґрунтувати...», «виявити...»

і т.д. Наприклад: *Мета роботи – дослідити англійську дієсівну словозміну та репрезентувати її у вигляді системи. У завданні визначають основні етапи дослідження для досягнення поставленої мети: Для досягнення зазначеної мети необхідно: 1) подати класифікацію дієслів за парадигматичними групами та класами; 2) розподілити дієслова за парадигматичними групами та класами; 3) визначити набір квазіфлексій відповідно до кожної парадигматичної групи та класу.*

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і взяте дослідником для вивчення. Предмет дослідження – це той аспект проблеми, досліджуючи який, ми пізнаємо цілісний об'єкт. Наприклад: *Об'єктом дослідження є англійська дієслівна система, предмет дослідження – формальне моделювання системи англійської словозміни.*

Основна частина складається з двох розділів, які можуть ділитися на пункти, а пункти – на підпункти. Назва того чи іншого розділу не повинна повністю збігатися з темою реферату (в іншому випадку наявність інших глав стає зайвою), а назва якогось параграфу дублювати назву глави. Перший розділ є оглядовим. Він містить детальний огляд питань, аналізованих у межах обраної теми та виокремлює ті, які ще залишилися нерозв'язаними. Другий є власне аналітичною частиною реферату. Нижче наведено приклад структури основної частини:

РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ДІЄСЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1.1. Англійські дієслова та їх словозміна

1.2. Існуючі класифікації англійських дієслів

РОЗДІЛ 2. СЛОВОЗМІННА КЛАСИФІКАЦІЯ АНГЛІЙСЬКИХ ДІЄСЛІВ

2.1. Параметри словозміни англійських дієслів

2.2. Словозмінні групи і класи

2.3. Група «Правильні дієслова»

2.4. Група «Неправильні дієслова»

2.4.1. Клас «Незмінювані форми»

2.4.2. Клас «Форми 2,3 незмінювані»

2.4.3. Клас «Індивідуальна словозміна».

2.5. Група «Дефектні дієслова»

У висновках слід чітко та в узагальненій формі викласти основні результати, які автор отримав у процесі дослідження. Висновки мають бути стислими і органічно впливати зі змісту роботи. Вони мають збігатися із завданнями реферату. Обсяг висновків має складати 1–2 сторінки. Наприклад:

Під час дослідження були отримані такі результати:

– Розроблено класифікацію англійських дієслів за їх словозмінними особливостями (правильні дієслова, неправильні дієслова, дефектні дієслова).

– За словозмінною класифікацією, усі англійські дієслова розподілено за відповідними парадигматичними групами та класами.

– Визначено набір квазіфлексій відповідно до кожної парадигматичної групи та класу.

Перелік використаної літератури починається заголовком «Література». Він включає в себе всю літературу, на яку є посилання в тексті. Прийнято джерела в списку літератури розташовувати в алфавітному порядку (щодо заголовка відповідного джерела бібліографічного запису). Іншомовні джерела ідуть безпосередньо після українських. Перелік літератури, як правило, включає в себе 15–20 джерел. На кожне джерело має бути подано відповідне посилання в тексті наукового реферату. У тексті посилання подаються у квадратних дужках: а) [1, с. 15] або [3, с. 15–16], першим вказується номер джерела, а після – номери сторінки; б) [5] або [2, 4, 8], якщо потрібно вказати або перелічити лише джерела. Приклади оформлення літератури подано в додатку 3.

Після переліку літератури може подаватися перелік джерел, які були використані як фактологічний матеріал дослідження. До їх кола входять словники, енциклопедії, термінологічні стандарти тощо. Практичні джерела мають бути подані окремо під заголовком «Джерела».

3.3. Вимоги до оформлення тексту реферату

Текст наукового реферату слід друкувати на аркушах формату А4 (210 x 297 мм) з міжрядковим інтервалом – 1,5 і розміром шрифту Times New Roman –

14. Текст розташовується лише на одній стороні аркуша з такими параметрами полів: ліве – 2,5 см, праве – 1,5 см, верхнє та нижнє – 2 см. Абзаци починаються з відступу, що повинен дорівнювати 1,25 см, інтервал перед і після – 0 пт. Вирівнювання тексту має бути по ширині – стиль «Обычный», крім заголовків структурних частин.

Кожен новий розділ реферату потрібно починати з нового аркуша. Заголовки підрозділів та пунктів починають з абзацного відступу і друкують малими літерами, крім першої, що друкується великою літерою жирним шрифтом – стиль «Заголовок 2, 3». Між заголовками розділу та підрозділу слід залишати один порожній рядок; між заголовками підрозділу та пункту порожній рядок не залишається.

Усі заголовки в роботі повинні бути надруковані без використання курсиву або підкреслення. В кінці заголовка крапка не ставиться. Перенесення слів по складах у заголовках не допускається. Текст роботи пишуть з нового рядка після назви відповідного розділу, підрозділу чи пункту.

Сторінки реферату нумерують арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи. Перша (титульний аркуш) та друга (зміст) не нумеруються, але входять до загального обсягу наукового реферату. Нумерація аркушів має бути внизу зліва.

4. ОЦІНЮВАННЯ РЕФЕРАТИВУ

4.1. Оцінка унікальності тексту реферату

Перед захистом студент має подати у встановлений термін науковий реферат для перевірки на плагіат керівником. Мета перевірки – виявити присутність або відсутність випадків копіювання чужої роботи (або робіт), належного цитування джерел, а також суміші власного та запозиченого тексту.

Ступінь унікальності роботи має складати не менше 60%. Будь-який науковий реферат, що не пройшов перевірку на плагіат, не допускається до захисту і повертається студентові на доопрацювання.

4.2. Критерії оцінювання реферату

Оцінка реферату здійснюється за 100-бальною шкалою, а саме:

Оцінка А «відмінно» (91–100 балів), якщо студент:

1. Показав високий рівень володіння науковою темою, з якої виконано реферат;
2. Оволодів навиками дослідницької роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати їх, формулювати висновки;
3. Дає свої пропозиції і рекомендації з предмета дослідження, має власне бачення щодо розв'язання певної лінгвістичної проблеми;
4. Виконав роботу відповідно до чинних норм сучасної української мови;
5. Оформив реферат відповідно до вимог цих Рекомендацій і подав його до захисту у встановлений керівником термін;
6. Ступінь унікальності тексту становить або перевищує 90%. Усі запозичення з інших джерел мають відповідні посилання.

Оцінка В «добре» (81–90 балів), якщо студент:

1. Показав досить високий рівень володіння науковою темою, з якої виконано реферат;
2. Оволодів навиками дослідницької роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури;

3. Дає свої пропозиції і рекомендації з предмета дослідження, однак відчуває певні труднощі щодо їх обґрунтування;

4. Виконав роботу відповідно до чинних норм сучасної української мови, але допустив нечисленні граматичні та стилістичні помилки;

5. Оформив реферат відповідно до вимог цих Рекомендацій і подав його до захисту у встановлений керівником термін;

6. Ступінь унікальності тексту становить 80-90%. Усі запозичення з інших джерел мають відповідні посилання.

Оцінка С «добре» (71–80 балів), якщо студент:

1. Показав досить високий рівень володіння науковою темою, з якої виконано реферат;

2. Оволодів навиками дослідницької роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури; мають місце окремі неточності;

3. Дає свої пропозиції і рекомендації з предмета дослідження, однак відчуває певні труднощі щодо їх обґрунтування;

4. Виконав роботу відповідно до чинних норм сучасної української мови, але допустив граматичні та стилістичні помилки;

5. Оформив реферат відповідно до вимог цих Рекомендацій і подав її до захисту у встановлений керівником термін;

6. Ступінь унікальності тексту становить 80–90%. Деякі запозичення з інших джерел не мають відповідних посилань.

Оцінка D «задовільно» (61–70 балів), якщо студент:

1. Показав достатній рівень володіння науковою темою, з якої виконано реферат;

2. Оволодів навиками дослідницької роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу;

3. Не може дати чітких пропозицій і рекомендацій з предмета дослідження;

4. Допустив порушення чинних норм сучасної української мови (численні граматичні та стилістичні помилки);

5. Оформив реферат з порушеннями вимог цих Рекомендацій, але подав його до захисту у встановлений керівником термін;

6. Ступінь унікальності тексту становить 70–80%. Не всі запозичення з інших джерел мають відповідні посилання.

Оцінка Е «задовільно» (51–60 балів), якщо студент:

1. Показав достатній рівень володіння науковою темою, з якою виконано реферат;

2. Оволодів навиками дослідницької роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу;

3. Не сформулював чіткі пропозиції і рекомендації з предмета дослідження;

4. Допустив порушення чинних норм сучасної української мови (численні граматичні та стилістичні помилки);

5. Оформив реферат з порушеннями вимог цих Рекомендацій, подав його до захисту пізніше встановленого керівником терміну;

6. Більшість запозичень з інших джерел не мають відповідних посилань.

Оцінка FХ «незадовільно» (26–50 балів), якщо студент:

1. Показав незадовільний рівень володіння науковою темою, з якої виконано науковий реферат;

2. Зовсім не оволодів навиками дослідницької роботи;

3. Допустив порушення чинних норм сучасної української мови (численні граматичні та стилістичні помилки);

4. Не сформулював взагалі пропозиції і рекомендації з предмета дослідження;

5. Оформив реферат з порушеннями вимог цих Рекомендацій, подав його до захисту пізніше встановленого керівником терміну;

6. Запозичення з інших джерел не мають відповідних посилань.

Оцінка F «незадовільно» (0–25 балів) ставиться в тому разі, коли на захисті студент проявив повне незнання досліджуваної проблеми, не зумів задовільно відповісти на поставлені питання або коли науковий реферат до захисту не представлено.

ДОДАТКИ

Додаток 1. Теми наукових рефератів

1. Структура тлумачень для опису семантики віддієслівних іменників англійської / німецької / французької мови.
2. Дієслівна система англійської / німецької / французької мови та її системний опис.
3. Особливості реалізації семантики англійськими суфіксами у складі науково-технічного терміна.
4. Репрезентація системи словозміни в сучасних електронних граматичних словниках.
5. Словотворча активність лексико-морфем з кількісно-оцінним значенням (*міні-, мікро-, моно-, бі-, полі-* тощо) в українській мові поч. ХХІ ст.
6. Категорія відмінка в граматичних системах європейських мов та її еквіваленти.
7. Типологія дієслівних категорій у європейських мовах.
8. Моделі словотвору для вираження гендеру в англійській та українській мовах.
9. Словозмінна класифікація одиниць англійської / німецької / французької мови.
10. Словоутворення в американському варіанті сучасної англійської мови.
11. Роль дієслівних префіксів у словотворі сучасної німецької мови.
12. Міжмовна омонімія як лексичне явище (на матеріалі лексичних словників).
13. Лінгвістичні засоби вираження гендеру в англійській мові на матеріалі казки О. Уайльда «Щасливий принц».
14. Вербалізація концептів «Own/Alien» в англійській мовній картині світу.
15. Вербалізація концепту «Рух/Motion» в англійській мовній картині світу.

16. Граматична категорія роду в аспекті гендерної лінгвістики (на матеріалі англійської мови).

17. Особливості словотвору складних іменників сучасної німецької мови.

18. Семантика та структура прислівників у сучасній німецькій мові.

19. Особливості гендерної диференціації в англійській та українській мовах.

20. Морфологічний словотвір: основні способи утворення англійської банківської термінології.

21. Лексико-граматичні особливості англомовних афоризмів.

22. Бленд як словотворча модель в галузі науки і техніки (на матеріалі англійської та української мов).

23. Побудова лексико-семантичного поля з використанням тлумачного словника (на матеріалі тлумачного словника української мови).

24. Використання абревіації в англійському неформальному листуванні.

25. Префіксація як продуктивний спосіб поповнення словникового запасу англійської мови.

26. Скорочення як спосіб поповнення словникового складу сучасної англійської мови.

27. Словоскладання як продуктивний спосіб поповнення словникового складу англійської мови.

28. Оказіональний словотвір в романі Дж. Оруелла «1984» (на матеріалі англійської мови).

29. Способи компенсації безеквівалентності в сучасній англійській / німецькій / французькій мові.

30. Категорія визначеності / невизначеності і способи її вираження в сучасній англійській / німецькій / французькій мові.

31. Категорія визначеності / невизначеності і способи її вираження в аналітичних та флективно-синтетичних мовах.

32. Формальні засоби словотворення нових частин мови на прикладі англійських іменників та прикметників.

33. Типи кореляцій семантичного поля (синонімія, антонімія, гіпонімія, конверсивність, несумісність).

34. Морфологічний словотвір: основні способи утворення назв професій на прикладі англійської мови.

35. Лінгвістичні засоби вираження гендеру на прикладі назв професій у французькій мові.

36. Формальні засоби словотворення нових частин мови на прикладі англійських іменників та дієслів.

Додаток 2. Титульна сторінка

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

КАФЕДРА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ

НАЗВА ТЕМИ РЕФЕРАТУ

Реферат зі структурної лінгвістики

Виконав (виконала): студент(ка) СГТ-
Прізвище, ім'я, по-батькові

Перевірив: доцент кафедри ІКС

Харків 2024

Додаток 3. Приклад оформлення літературних джерел

Один чи три автори

Широков В. А. Комп'ютерна лексикографія. К.: Наукова думка, 2011. 351 с.

Чотири та більше авторів

Інновації: навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чеқан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 389 с

Один чи більше авторів із редактором

Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг: монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с.

Без автора (збірники, матеріали конференцій, книги за редакцією)

Етнографія: конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Гарапка; уклад. А. І. Гарапка. Київ: ЦУЛ, 2018. 320 с.

Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С.202–203.

Стаття в журналі, газеті, періодичному виданні

Селіванова О. О. Концептуалізація свого й чужого в українських пареміях. *Наукові записки Луганського нац. пед. ун-ту*. Луганськ: Альма-матер, 2004. Вип. 5. С. 214–231.

Електронні ресурси

Символіка кольорів. URL: <http://about-ukraine.com/simvolika-koloriv/> (дата звернення: 10.07.2019).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
1.1. Мета написання реферату.....	4
1.2. Обов'язки наукового керівника	5
1.3. Обов'язки студента.....	5
2. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТУ.....	6
2.1. Етапи виконання реферату	6
2.2. Вибір теми реферату	6
2.3. Складання плану реферату	7
2.4. Підбір та аналіз теоретичної літератури	7
2.5. Збір та аналіз фактологічного матеріалу.....	8
3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ	10
3.1. Обсяг реферату	10
3.2. Структура та зміст реферату	10
3.3. Вимоги до оформлення тексту реферату	13
4. ОЦІНЮВАННЯ РЕФЕРАТИУ	15
4.1. Оцінка унікальності тексту реферату.....	15
4.2. Критерії оцінювання реферату.....	15
ДОДАТКИ.....	19
Додаток 1. Темати наукових рефератів.....	19
Додаток 2. Титульна сторінка.....	22
Додаток 3. Приклад оформлення літературних джерел	23

Навчальне видання

Методичні вказівки
до виконання індивідуальних завдань (рефератів)
з навчальної дисципліни «Структурна лінгвістика»
для студентів денної та заочної форми навчання
за спеціальністю «Філологія»

КУПРІЯНОВ Євген Валерійович
УГОЛЬНИКОВА Наталія Сергіївна
ЮРЧЕНКО Олена Миколаївна

Відповідальний за випуск
Роботу до видання рекомендував

проф. Бабкова Н. В.
проф. Кіпенський А. В.

В авторській редакції

План 2024 р., поз. 357

Підп. до друку 2024р. Гарнітура Times New Roman.

Видавничий центр НТУ «ХПІ».

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 5478 від 21.08.2017 р.
61002, Харків, вул. Кирпичова, 2

Електронне видання